

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๒

วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ในหมวด ๙ มาตรา ๑๘๔ ถึงมาตรา ๑๘๗ โดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม (Organisation for Economic Co-operation and Development : OECD) ให้ความหมายคำว่า “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างหน้าที่ต่อสาธารณะและผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐโดยเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจใช้อำนาจปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไม่เหมาะสม การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน มาตรการเชิงป้องกันดังกล่าวที่กำหนดขึ้นอาจมีลักษณะเป็นกฎหมายหรือมีลักษณะเป็นประมวลจริยธรรม หรือมีลักษณะเป็นทั้งกฎหมายและประมวลจริยธรรมก็ได้ ส่วนประมวลจริยธรรมหมายถึง ประมวลธรรมะที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรมและกฏศีลธรรม กรณีตามคำร้องรัฐธรรมนูญและประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวกาย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือ ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น”

ฯลฯ

๒ ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓ หมวด ๒ จริยธรรมอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกและกรรมการ กำหนด หลักการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง คือ

ข้อ ๑๒ สมาชิกและกรรมการต้องเคารพสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่แสดง กิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ มีลักษณะเป็นการดูหมิ่น หมิ่นประมาท เสียดสีหรือใส่ร้ายป้ายสีบุคคลใด หรือนำเอาเรื่องที่เป็นเท็จมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม หรือที่อื่นใด

ข้อ ๑๓ สมาชิกและกรรมการต้องไม่แสดงอาการข่มขู่ อาฆาตมาดร้าย หรือใช้กำลัง ประทุษร้ายต่อบุคคลอื่นในที่ประชุม บริเวณสภา หรือที่อื่นใด

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญและข้อบังคับประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ ดังกล่าว มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาก้าวกายหรือแทรกแซง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเป็นการบัญญัติข้อห้ามมิให้ใช้สถานะหรือตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวกายแทรกแซงระบบราชการในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการประจำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ ได้ยึดมั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้อง และคณะรวม ๘ คน ได้เดินทางลงพื้นที่ตำบลกระน อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เพื่อตรวจสอบ การก่อสร้างคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งที่มีการอ้างว่าการก่อสร้างผิดกฎหมาย โดยผู้ถูกร้องสอบถามพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกระน กรณีเมื่อเห็นการก่อสร้าง ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้าแล้วไม่จับกุมดำเนินคดี และมีการโต้เถียงกันระหว่าง ผู้ถูกร้องกับพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรกระน

ในการจัดกำลังมาดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยของผู้ถูกร้องและคณะ นอกจากนั้น เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะได้พบกับนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกระนวน และมีการสอบถามและโต้ตอบกันเกี่ยวกับที่ดินที่มีการก่อสร้างคอนโดมิเนียมดังกล่าว เมื่อประมวลลักษณะของการกระทำของผู้ถูกร้องแล้วถือได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีฐานะเป็น “ผู้แทนปวงชนชาวไทย” เมื่อเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ย่อมเป็นตัวแทนของประชาชนชาวไทย ทั้งทั้งประเทศไม่ว่าประชาชนชาวไทยจะเป็นผู้ลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมาหรือไม่ก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องคำนึงถึงปวงชนชาวไทยเป็นสำคัญ จะมุ่งแต่เฉพาะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตหรือจังหวัดที่ตนได้รับเลือกมาได้ จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่มีลักษณะเป็นการก้าวกาย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่นหรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ เห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องได้สอบถามพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกระนวน เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เมื่อเห็นการก่อสร้างคอนโดมิเนียมผิดกฎหมายและการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ดูแลความเรียบร้อย ความปลอดภัยของผู้ถูกร้องและคณะ รวมถึงผู้ถูกร้องและคณะได้พบกับนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกระนวนเพื่อสอบถามและโต้ตอบกันเกี่ยวกับที่ดินที่มีการก่อสร้างคอนโดมิเนียมดังกล่าว แต่ลักษณะการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นเพียงการแสดงพฤติกรรมและใช้ถ้อยคำสอบถามข้อมูลซึ่งไม่ถึงขั้นมีลักษณะใช้สถานะหรือตำแหน่งเป็นการก้าวกาย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เนื่องจากเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวถูกตรวจสอบได้โดยคณะกรรมการจริยธรรมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๕ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้กระทำการก้าวกาย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรกระนวนและคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลกระนวนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลง

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) ส่วนการสิ้นสุดนับแต่เมื่อใด
จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง
ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ